

בגן של רבנו ז"ל

בגן של רבנו כנגד ג"ן פרשיות שבתורה, בעזרת השם יתברך נשתדל להכניסכם בגנו של רבנו, ולסיים על הסדר את כתביו של רבנו נחמן מברסלב ז"ל סימן אחר סימן כך שבסוף השנה הזאת תזכו לסיים, או אפילו בחלקם כתביו של רבנו ז"ל, השם יהיה בעזרכתם ובעזרי

פרשת במדבר

קיצור ליקוטי מוהר"ן

שיחות מוהר"ן

אות - קיג

העולם אומרים: מי שהקדוש ברוך הוא רוצה לעשותו נער הוא לוקח אשתו ממנו. כי אשה כשרה היא בחינת (משלי יב ד): "אשת חיל עטרת בעלה". וכשמתה חס ושלוה הוא בחינת (איכה ה טז): "נפלה ע'טרת ר'אשנו ראשי תבות נער:

אות - קיד

עכשו בנקל יותר לעמוד בנסיון כי הראשונים שעמדו בנסיון כבר שברו כל כך קליפה הזאת של תאוה זו. עד שעכשיו בקל יכולים לעמוד בנסיון ואפילו איש פשוט לגמרי יכול עכשיו לעמד בנסיון. ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין יט): "תקפו של יוסף ענותנותו של בעז ותקפו של בעז ענותנותו של פלטי בן ליש". כי תוקף הנסיון של יוסף הצדיק (בראשית ט) היה דבר קל ופשוט אצל בעז שהיה אחריו (רות ג). וכן תוקף הנסיון של בעז היה קל ופשוט אצל פלטי (שמואל א כה). כי כל מי שהיה אחרון יותר הנסיון קל אצלו יותר כנ"ל. ועל כן עכשיו בנקל לעמד בנסיון אפילו איש פשוט לגמרי כנוכר לעיל:

אות - קטו

עיקר הנסיון של כל אדם בעולם הזה הוא בתאוה הזאת של נאוף. ואפלו תאוות ממון אף על פי שהיא תאוה גרועה מאד וכו' וכו' והיא עבודה זרה ממש, אף על פי כן עקר הנסיון הוא בתאוה הזאת:

אות - קטז

אחד היה מדבר עמו והיה משבח את איש אחד שמתנהג בישר ואמר עליו בלשון אשכנז שהאיש הזה הוא ארינטליך (אדם ישר). ענה הוא זכרונם לברכה ואמר: שעל איש ישראלי אין שייך לומר ארינטליך. כי אומות העולם יש להם הנהגות נמוסיות מה שהשכל והישר מחייב, שזה נקרא ארינטליך. אבל ישראל עם קדוש אפילו אלו המצוות שהם מצד דרך ארץ מה שהישר והשכל מחייב אפילו אלו המצוות אין עושין מחמת דרך ארץ מצד חיוב השכל והישר, רק מגזרת המלך הבורא יתברך שמו שצוה עלינו בתורתו לעשות כך:

וזה שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים קיט לב): "דרך מצוותיך ארוץ". הינו שאפילו המצוות וההנהגות שנקראים דרך דיינו שהם מדרך הארץ שמצד הדרך ארץ והישר מחויבים להתנהג כך, כגון לבלי לגזול את חברו וכיוצא בזה. ואמר דוד המלך עליו השלום, שאפילו אלו המצוות שהם בחינת דרך כנ"ל - "מצוותיך ארוץ". הינו שאינו מקים מצד דרך ארץ, כי אם מחמת מצוות התורה הקדושה. וזהו "דרך מצוותיך ארוץ" שאפילו המצוות שהם בחינת דרך מצד דרך ארץ וכו' כנ"ל אף על פי כן "מצוותיך ארוץ" שאינו מקימם חס ושלוה מצד נמוסיות ודרך ארץ כי אם "מצוותיך ארוץ" שאני רץ לקיים מצוותיך שגזרת עלינו בתורה. ועל כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (יבמות סא): "ישראל קרויים אדם ואין העכו"ם קרויים אדם". כי אד"ם הוא ראשי תבות ד'רץ מ'צוותיך א'רוץ כי ישראל עם קדוש אפלו המצוות שהם מצד השכל ודרך ארץ, גם אותם המצוות אינם מקיימים מצד הישר כי אם מחמת מצוות התורה הקדושה כנ"ל. ועל כן הם קרויים אד"ם בחינת ד'רץ מ'צוותיך א'רוץ וכו' כנ"ל: (רמ):

חיי מוהר"ן

שיחות וספורים ועניינים שהיה אצל כל תורה ומעשה

(כד) פעם אחת באנו אליו אני וחברי רבי נפתלי סמוך לשבועות תקס"ה, ואמר לנו שעתה אינו יודע כלל, רק זאת נודע לי בעיתים הללו שעל ידי לשון הרע שבעולם אין הצדיקים יכולין להיות עונים וכו' כמבאר בסימן קצ"ז ויתר מזה אינו יודע ואמר בפרוש כמו שאתה אינך יודע, כך ממש אני איני יודע עכשו כלום.

ואמר שעכשיו הוא מתנהג בפשיטות שעומד בבקר ומתפלל תפלתו, ואחר כך הוא לומד קצת, ואחר כך הוא אומר תהלים, ואחר כך אוכל אכילתו ומניח עצמו לישון קצת, ואחר כך הוא עומד ומפרש שיחתו קצת לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים. ויש לי רחמנות עלי "און איך האב אויף מיר רחמנות". ואלו הדיבורים שיש לו רחמנות על עצמו אמר בתמימות ובלב נשבר עד שכל מי ששמע אלו הדיבורים ראה והבין גודל הרחמנות העצום שיש לו על עצמו, כאלו היה רחוק בתכלית הרחוק מהשם יתברך חס ושלוה וכו'.

(המשך יבוא)

סימן כז

ח. וְשָׁלוֹם הֵנִי לְשִׁצְרִיכִים לְזָכוֹת בְּגוֹפוֹ הוּא בְּאַרְבַּע מְרוֹת שְׁלֵא תִתְגַּבֵּר אַחַת עַל חֲבֵרְתָּהּ. וְשָׁלוֹם בְּמִמוֹנוֹ שְׁלֵא יִהְיֶה בָּא זֶה וְאָכַל אֶת זֶה כְּמֵאֲמַר חֲכָמֵינוּ, זְכוֹנֵם לְבָרְכָה (פְּתוּבוֹת ס"ו) וְשָׁלוֹם בְּתוֹרָתוֹ בְּלֵא קִשְׁיוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת מְרִיבוֹת בְּנִי"ל (עֵינן סִימָן כ). וְאִזּוֹ זוֹכִים לְהִתְקִיִּים: "וַיָּבֵא יַעֲקֹב שְׁלֵם עִיר שְׁכָם" לְאַתְּעָרְתָּא שֶׁל בְּחִינַת: "לְעִבְדוֹ שְׁכָם אַחַד" (צְפַנְיָה ג' ט) עַל-יְדֵי הַשְּׁלוֹם:

ט. וְלִזְמַן הַבְּחִינָה לְהַבִּיא כֹּל הָעוֹלָם לְקָרָא כְּלָם בְּשֵׁם ה' (שָׁם) אִי אֶפְשָׁר לְזָכוֹת פִּי אִם עַל-יְדֵי תִקּוּן הַבְּרִית. וְכִשְׁרוּאָה אָדָם שְׂבָאִים עַל מַחְשַׁבְתּוֹ הַרְהוּרֵי זְנוֹת וְהוּא מְשַׁבֵּר תְּאוֹתוֹ וּמְסִיחַ דַּעְתּוֹ מֵהֵם זְהוֹ עֶקֶר תְּשׁוּבָתוֹ וְתִקּוּנוֹ עַל פְּגַם הַבְּרִית שֶׁפָּגַם מִקְדָּם כֹּל אַחַד כְּפִי עֵינֵינוּ, פִּי זְהוֹ בְּחִינַת תְּשׁוּבַת הַמְּשַׁקֵּל מִמֶּשׁ. עַל כֵּן אֵל יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ כְּשִׁרוּאָה שֶׁמִּתְגַּבְּרִין עָלָיו הַרְהוּרֵים רַעִים וּמְגַנְגִּים מְאֹד, פִּי אֲדַרְבָּה זֶה דִּיקָא תִקּוּנוֹ וְתִשׁוּבָתוֹ. פִּי דִיקָא עַל-יְדֵי-זֶה שְׂבָאִים עָלָיו אֵלוֹ הַהַרְהוּרֵים וְהוּא מִתְגַּבֵּר עֲלֵיהֶם עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא הוּא עֶקֶר תִּקּוּנוֹ וְתִשׁוּבָתוֹ בְּנִי"ל. וְכִזָּה הוּא מוֹצִיא נִיצוּצֵי הַקְּדֻשָּׁה שֶׁנִּפְלוּ עַל-יְדֵי פְגַם הַבְּרִית וְאִזּוֹ זוֹכָה לְתִקּוּן הַבְּרִית וְזוֹכָה לְזַכֵּךְ הַחֲכָמָה וְהַקּוֹל בְּנִי"ל. וְזוֹכָה לְשָׁלוֹם בְּנִי"ל שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְהַמְשִׁיךְ כֹּל הָעוֹלָם לְעִבְדוֹתוֹ יִתְבַּרְךְ:

סימן כח

א. הַמְתַּנַּגְּדִים וְהַמְבַּיִּים וְהַמְחַרְפִּים יִרְאֵי הַשֵּׁם זֶה מִחַמַּת שְׂמֵקְבָלִים תּוֹרָה מִתְּלַמְּדֵי-חֲכָמִים שְׂאִינֵם כְּשֵׁרִים שֶׁהֵם נִקְרָאִים שְׂדִין יְהוּדָאִין (עֵינן זֶה-הַקְּדוֹשׁ פִּנְחַס רנ"ג). פִּי הַתְּלַמְּדֵי-חֲכָמִים שְׂדִין יְהוּדָאִין מְקַבְּלִים תּוֹרָתָם מֵהַשְּׂדִין שֵׁישׁ לָהֶם תּוֹרָה נְפוּלָה מְאֻלְפִין נְפוּלִין. וְבְאַלְפִין אֵלוֹ כְּתוּב בְּשֵׁלְמָה: "וַיִּדְבֵּר שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִשָּׁל יְהוָה שִׁירוֹ חֲמִשָּׁה וְאַלְפִי" (מְלָכִים-א ה' יב) פִּי שְׁלֹמָה זָכָה לָהֶם בְּקְדֻשָּׁה. אַבְּל הַתְּלַמְּדֵי-חֲכָמִים הֵנִי"ל מְקַבְּלִין מֵהֶם דֶּרֶךְ הַקְּלָפוֹת וּבְשִׁבִיל זֶה דֶּרֶכָם לומר תְּמִיד דְּרוּשִׁים נְפֻלָּאִים שֶׁנִּתְקַבְּלִים לְפָנֵי הַהֶמוֹן עִם וְכָל דְּבוּרֵיהֶם דֶּרֶךְ מִשָּׁל וּמְלִיצָה וְטַעֲמִים נְפֻלָּאִים. אַבְּל אֵין מְקַבְּלִים שׁוֹם תּוֹעֵלַת מֵהֶם פִּי תּוֹרָתָם שֶׁל הַתְּלַמְּדֵי-חֲכָמִים הֵנִי"ל אֵין לָהּ כַּח לְהַדְרִיךְ אֶת הָעַם בְּדֶרֶךְ הַטּוֹב, אֲדַרְבָּה עַל-יְדֵי תּוֹרָתָם נּוֹפְלִים בְּנֵי אָדָם בְּכִפּוּרֵי גְדוּלוֹת. וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵין מְקַיְּמִים מַה שְׂכָתוּב: "וְאֵת יִרְאֵי ה' יִכְבֹּד" (תְּהִלִּים ט"ו ד) פִּי אִם אֲדַרְבָּה מְחַרְפִּין וּמְבַיִּשִׁין אוֹתָם וְכָל הַהֲתַנַּגְּדוֹת בָּא מֵהֶם. עַל כֵּן צְרִיכִין לְהִתְרַחֵק מֵאֵד מִלְּשַׁמַּע תּוֹרָה מִתְּלַמְּדֵי-חֲכָמִים שְׂאִינֵם הַגּוֹנִים בְּנִי"ל (כְּמֵאֲמַר חֲכָמֵינוּ זְכוֹנֵם לְבָרְכָה, חֲגִיגָה ט"ו מוֹעֵד קָטָן י"ז תַּעֲנִית ז):

ב. וְעֵצָה וְתִקּוּן לָזֶה הִיא בְּחִינַת תּוֹלַע בְּחִינַת אֲמוֹנָה כְּמוֹ שְׂכָתוּב: "הָאֲמוֹנִים עָלֵי תוֹלַע" (אֵיכָה ד' ה) וְהוּא בְּחִינַת אֲבָרְהָם שֶׁהוּא בְּחִינַת חֶסֶד בְּחִינַת אֲמוֹנָה בְּבְחִינַת: "וַיְחַסְדֵי לֹא אֶפִּיר מֵעַמּוֹ וְלֹא אֶשְׁקֵר בְּאֲמוֹנָתִי" (תְּהִלִּים פ"ט לד). פִּי עַל-יְדֵי אֲמוֹנָה בְּחִינַת יָמִין מִתְגַּבֵּר עַל אוֹיְבָיו בְּבְחִינַת: "בְּגַבְוֹרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ" (תְּהִלִּים כ' ז) וּמִנְצִיחַ אֶת הַמְתַּנַּגְּדִים וּמְשַׁבֵּר וּמְבַטֵּל הָעִבְדוּתָה-זֶרָה וְהַכְּפִירוֹת וְהַבְּיוֹנוֹת הַבָּאִים מֵהֶם:

אות-עט

אות-צב

לכאורה יש להקשות על ענין התבודדות ושיחה בינו לבין קונו, שצריך כל אחד בכל יום לשפך שיחו לפני השם יתברך שיזכהו לקרבו לעבודתו יתברך, כמבאר לעיל כמה פעמים וכן מצאנו שכל הצדיקים הקדמונים עסקו גם כן בזה ויסודו על זה כמה תפלות לזכות להנצל מהיצר הרע, ושיזכו להתקרב להשם יתברך וליראה ולאהבה אותו יתברך וכל ספר תהלים מלא מזה וכן התפלות מאנשי כנסת הגדולה, כגון השיבנו וכיוצא.

ולכאורה קשה, הלא אמרו רבותינו זכרונם לברכה, 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים' ואם כן איך שייך על-זה תפלה מאחר שהשם יתברך מסר הבחירה רק לנו אך באמת זה בעצמו עקר הבחירה של האדם כי אי אפשר לזכות בשלמות למאס ברע ולבחר בטוב ולבוא למה שצריך האדם לבוא בזה העולם על-ידי בחירתו, כי אם על-ידי שירבה בתפלות ותחנונים ושיחות בינו לבין קונו הרבה מאד מאד להשם יתברך, שיזכהו לקרבו לעבודתו יתברך, וזהו עקר התפלה כי "על זאת תפלל כל חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו" שלא ישטפוהו שטף מים רבים הידוניהם שהם תאובתין בישין דהאי עלמא השוטפין בכל עת וכבר נשטפו רבים רבים מאד על ידם רחמנא לעלן, ואין חכמה ואין תבונה ואין עצה לעמד כנגדם רק על-ידי תפלה ותחנונים להשם יתברך שיצילהו מהם.

כי אף-על-פי שהאדם הוא בעל בחירה אף-על-פי-כן העקר הוא תפלה ותחנונים להשם יתברך על זה כי הבחירה הוא בהשכל שיש לו כח לבחר בטוב ולמאס ברע אך שכל האדם אין לו כח כי אם להכניע ולבטל התאוות והקלפות שהם בחינת כפירות הבאים מבחינת שבירת כלים ששם יש כמה וכמה ניצוצות הקדושים שהם ניצוצי השכל כי כלם במחשבה אתברירו אבל יש בלבולים וסטרין אחרנין ומניעות מהקדשה הבאים מבחינת חלל הפנוי ששם אי אפשר למצא אלהותו על-ידי שום שכל וחקמה כי אם על-ידי אמונה לבד (כמבאר בלקוטי מוהר"ן חלק א' סימן ס"ד), שהוא בחינת תפלה ותחנונים וזעקות להשם יתברך שיצילהו מהקלפות והיצר הרע הנמשכין משם. ועל זה אמרו רבותינו זכרונם לברכה, בכל יום יצרו של אדם מתגבר עליו ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו היה נופל בידו כי מהיצר הרע הזה הנמשך בשרשו משם מבחינת חלל הפנוי אי אפשר להנצל בשום אופן על ידי בחירת האדם בשכל עצמו לבד, כי אם על-ידי סיעתא דשמיא, ועל כן צריכין להרבות מאד מאד בתפלה ותחנונים להנצל ממנו כי שם אין מועיל שום שכל אדרבא, על-ידי שכל וחקמה נשקעין שם ביותר חס ושלום, (כמבאר שם בדבריו זכרוננו לברכה, בסימן ס"ד) רק העקר הוא האמונה שהיא בחינת תפלה. (המשך יבוא)

ליקוטי עצות

ערך התבודדות

ד. בכל אחד מיישראל יש נקודה טובה יקרה מאד, שרצונה חזק תמיד רק לעשות רצון קונו. רק התאוות שוברין לבו ועל ידי זה לבו רחוק מהנקודה. על כן צריך כל אחד לדבר בינו לבין קונו, כדי שיאיר בחינת הנקודה שבו ללבו ועל ידי זה יתבטל ערלת לבו, דהיינו אהבות רעות שהם חרפת לב שהם שוברין לבו של אדם [עין צדיק אות מ"ב] (לד, ז' ח').

ה. צריך להרגיל את עצמו לדבר בינו לבין קונו באמת גדול לאמתו, עד שיתבייש לפניו יתברך הרבה על גדל פשעיו כנגד רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין וכו' [עין בושא ב'. ועין דבור ז'] (לח, ה').

ו. צריך כל אחד לראות שיהיה נכלל בשרשו. ולהכלל בשרשו צריך שיהיה לו בטול. ואי אפשר לבוא לידי בטול כי אם על ידי התבודדות, כי על ידי שמתבודד בינו לבין קונו, על ידי זה הוא יכול לבטל הכל ולהתדבק בשם יתברך ולהכלל בשרשו (נב):

ז. עקר ההתבודדות הוא בליה שאז הכל ישנים וגם שיהיה המקום חוץ מהעיר, שילך בדרך יחידי, דהיינו במקום שאין בני אדם הולכים שם אפילו ביום. ועל ידי זה שמתבודד בליה בדרך יחידי, כנזכר לעיל ומפנה לבו ודעתו מכל עסקי העולם הזה ומבטל הכל, עד שמבטל את עצמו לגמרי. דהיינו שבתחילה מתפלל הרבה עד שמבטל מדה זאת, ואחר כך מבטל מדה זאת. ואחר כך מבטל את עצמו לגמרי שלא יהיה בו שום גאות ושום ממשות, עד שיהיה בעיניו כאין וכאפס ממש, עד שזוכה לבוא לבחינת בטול באמת, ועל ידי זה נכלל נפשו בשרשו. ועל ידי זה נכלל כל העולם עמו בשרשו, דהיינו שנכלל עמו הכל באחדותו יתברך (שם):

לפעמים האדם נכנס לעבודת ה' ומתחיל לעלות מדרגא לדרגא, ופתאם נדמה לו, שהוא נתרחק מהקדשה מאד לבחינת קצוי ארץ וים רחוקים, כי רואה שחוזרין ועולין על מחשבתו מחשבות ותאוות והרהורים וכו', מה שלא עלו על מחשבתו זה כמה ימים או שנים. אל יפל לב האדם עליו על ידי זה, כי לפעמים זהו לתכלית שלמות טובתו, כי מחמת שכבר הגיע למדרגה כזו, שהוא בסמוך אל הקדשה ממש ורוצה לכנס לפנימיות הקדשה, על כן אי אפשר לו לכנס לשם, עד שיחזר וילך דרך המקומות הפגומים, שהיה שם בתחלה ויתקן מה שפגם ויחזר ויברר ויעלה כל הניצוצות הקדושות, שהורידם לשם על ידי עוונותיו. ואז נעשה מזה תקונים גדולים בבחינת קטרת ואז יזכה לכנס לפנימיות הקדשה ממש. כי זה עקר תענוגיו ושיעשועיו יתברך כשמעלין הניצוצות הקדושים מעמקי הקלפות. ויכול להיות כשנתרחק האדם ביותר ואף על פי כן הוא ממשיך עצמו אל השם יתברך בכל פעם, שיקבל השם יתברך ממנו נחת רוח גדול מאד. כי מאחר שהוא במקומות הרחוקים מאד וממשיך עצמו משם להשם יתברך, אזי בכל תנועה ותנועה ובכל המשכה והמשכה הוא גורם שיעשועים גדולים להשם יתברך. ואם יהיה חזק בדעתו למשך את עצמו תמיד אל השם יתברך יהיה אין שיהיה אזי סוף כל סוף יחמל עליו השם יתברך ויכנס על ידי זה דיקא לפניו ממש לתוך בית הקדשה עין פנים (הלכות חלקת שתפות הלכה ה אות ו ח)

ספר המידות

ספר המידות - ערך הרהורים

ס. מי שיש לו הרהורי נשים, בטולם - על ידי שלא יגב דעת הבריות:
סא. גם על ידי צדקה:

ספר המידות - ערך הרהורים חלק שני

א. כשבא לאדם הרהורי עבודה זרה, והוא מבטל אותם במחשבת אמונתו, אזי נעשה מהרהורי בחינת טל של ברכה. גם על ידי זה המח שלו נתקים ואין נתבלבל לעולם, אפלו כשנתגיע המח על ידי שמשוטט באיזה עיון עמק, אזי הקדוש ברוך הוא מזמין לו מחשבות הנותנים נוחא למחו:
ב. מי שנשמר מהרהורי עבודה זרה, זוכה בכל פעם לבטחון עד שאינו דואג מה יאכל למחר, והוא במדרגת "ברוך ה' יום יום", ועל ידי זה הקדוש ברוך הוא, לא הביט און ולא ראה עמל בו, וכל הנוגע בו כאלו נוגע בבת עינו:
ג. להרהורי עבודה זרה יעלה על מחשבתו ויקבל על עצמו, שיעסק בגמילות חסדים ועל ידי זה יתבטל מהרהורי עבודה זרה:
ד. על ידי הרהורי עבודה זרה נשימתו מתקצרת, ואינו נהנה מבשרות טובות:
ה. כשבאין לאדם הרהורי עבודה זרה, ידע שדנין אותו למעלה:
ו. למוד הפוסקים מבטלים הרהורי עבודה זרה:
ז. על ידי העמדת דינים שאינם הגונים בא הרהורי עבודה זרה:
ח. כשבאין לאדם הרהורי עבודה זרה, ידע שיבוא לידי איזהו חולאת או לידי איזהו עלילה מהשר:
ט. על ידי הרהורי עבודה זרה לסוף נצרך לידי השתמשות בשמות הקדושים:
י. על ידי מעשר נתבטלים הרהורי זנות:

יא. לפעמים עולה במחשבתו של אדם, וחושב באיזהו חולאת, וזה סבה מאת השם יתברך, כדי שיזכר את עצמו לתקן המחשבה רעה, שהחולאת באה על ידו:
יב. הרהורי עבודה זרה והרהורי זנות ושפיכות דמים ולשון הרע, הם באים על מי שרגיל בנדרים, אבל נתבטלים על ידי המנהיג שבעיר, המסדר הגביות והמסים על כל אחד ואחד לפי ערכו שיוכל לסבל:
יג. כשאדם יוצא לשוק ומתירא, שלא יבוא לידי הרהור על ידי ראייה, שיראה נשים יפות, יאמר הפסוק: "הן אראלם צעקו" וכו', ועל ידי זה ינצל מראות:
יד. מי שיש לו הרהורי עבודה זרה, ידע שיד אומות העולם ישלט בו:
טו. בעיר שיש שם ירידים ויומא דשוקא גדולים, שם הרהורי עבודה זרה ביותר, והסגולה לזה שיעסק ביומא דשוקא בתורה, ולא יבוא לו הרהורי עבודה זרה:
טז. כשמבטל הרהורי עבודה זרה, על ידי זה מוחלין לו כל עוונותיו: